

VÄST SAHARA

Nr 2 2016 Pris 30 kronor

Marocko provocerar
FN och EU 4

”Marocko för oss mot
en katastrof” 6

Det värsta sveket 12

FN *KOMMER INTE LOSS*

Utges av
Föreningen Västsahara
och utkommer med fyra
nummer per år.
ISSN 1652-2052
**Ansvarig utgivare
och redaktör:**
Lena Thunberg
Redaktionsråd:
Kerstin Bjurman
Ulla-Karin Karlson
Arto Valtonen
Monica Zak
Grafisk form:
Tidningsform & Textfason
Layout:
Ulla-Karin Karlson
Adress:
Västsahara
c/o Afrikagrupperna
Linnégatan 21,
413 04 Göteborg
Telefon:
070 - 475 46 45
Hemsida och facebook:
www.vastsahara.net
facebook.com/
tidskriftenvastsahara
E-post:
vastsahara@brevet.nu
Prenumerationer:
Privatperson: 125:-
Stödprenumerat: 145:-
Organisationer: 150:-
Utländsk pren: 200:-
Plusgiro:
20 40 03 - 8
Omslagsbilder:
Framsida: FN:s fredsbevaran-
de styrka MINURSO. Bild:
UN Photo/Martine Perret
Baksida: Jira Mohamed
Bachir. Bild: Ylva Zetterlund

Tryckeri: Danagård LITHO
Presslagd: Maj 2016.
Tidskriften Västsahara får
ekonomiskt bidrag av Statens
kulturråd och Fredsmiljonen
Folke Bernadotteakademin.
Tidskriften ansvarar för
innehållet.

Vill du veta mer? Tidskriften Västsahara: www.vastsahara.net **VästsaharaAktionen:** 27 medlemsorganisationers kampanjsida, www.vastsaharaaktionen.se **Arso:** Bakgrund och nyheter på engelska, www.arso.org **Western Sahara Resource Watch:** Nyheter och information om Västsaharas naturresurser på engelska www.wsrw.org **Støttekomiteen for Vest-Sahara:** www.vest-sahara.no.
Polisario Front: Telefon 0739-056061 **Informationsfoldrar** (enstaka gratis): Västsahara finns inte på kartan 2014, Erkänn Västsahara! 2014, Västsahara väntar på frihet 2013, Unga i öknen 2012, Muren, minorna, bomberna 2009, Ockuperat område 2008 och Västsahara 2006.
LÄSTIPS: Västsahara – Europas sista koloni i Afrika, L Thunberg, Föreningen Västsahara, 2013, 115:- inkl frakt. Beställ på www.vastsahara.net

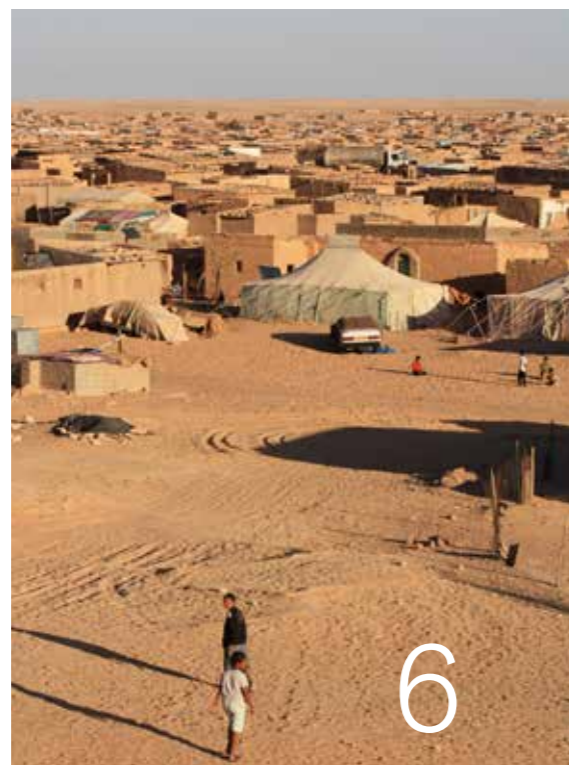
NORDENS ENDA TIDSKRIFT OM VÄSTSAHARA

Marocko provocerar FN och omvärlden 4

"Marocko för oss mot en katastrof" 6

Fatma, ny guvernör i Boujdour 8

Systuga i nya lägret Boujdour 10

6

8

14

Sandstorm i Sahara 13

"Vi vill ha bistånd med värdighet och respekt" 14

En ständig rädsla för förtryckarna 17

Svensk Västsahara- politik mot stupet

– Nu är det FN-spåret som gäller, förkunnade utrikesminister Margot Wallström i januari när hon meddelade att Sverige inte kommer att erkänna Västsahara, ett icke-beslut och en total U-sväng som djupt skadat västsaaharierna och givit Marocko en stor dunk i ryggen.

De folkrättsliga grunderna vägde lätt. I stället skulle nu Sverige stödja FN-processen och en förhandlingslösning mellan ockupanten Marocko och den ockuperade parten Polisario. Sverige skulle ha högnivåkontakter med framför allt Frankrike. Det humanitära stödet skulle inte längre slussas direkt genom svenska organisationer till flyktinglägren. I stället skulle alla pengar gå in i FN-systemet.

Samtidigt för Sverige en aktiv kamp för en plats i FN:s säkerhetsråd...

Nu ser vi hur det har gått med FN-spåret:

Marocko har vägrat ta emot FN:s generalsekreterare, förödmjukat honom genom att organisera massdemonstrationer mot hans besök och uttalande i flyktinglägren.

Och vad gjorde säkerhetsrådet då? Jo, man ställde sig bara halvhjärtat bakom sin chefs korrekta uttalande. Det är väl inte svårt att gissa att Frankrike hade ett finger med i spelet.

Inte ens när Marocko utvisade en stor del av FN-styrkan, stängde ett kontor och hotade att dra in bidragen till alla fredsbevarande styrkor, kom ett starkt fördömande från FN.

I den senaste resolutionen från säkerhetsrådet finns bara mild kritik mot Marocko om att hela MINURSO-styrkan måste få komma tillbaka. För övrigt; fortsatta försök till förhandlingar. Det har FN redan prövat i 10 år.

Marocko har dessutom hotat att bryta alla kontakter med EU på grund av en korrekt EU-dom mot ett handelsavtal som EU-länderna tyvärr redan överklagat!

Marocko leker med FN och EU.

Polisario har upprepade gånger bett om stöd som kan ge hopp åt förbittrade ungdomar. Sverige hade kunnat spela en stor roll, men man missade det tåget. Nu finns det tyvärr inget ljus i tunneln.

LENA THUNBERG
redaktör för
tidskriften
Västsahara

EN HISTORIA AV VÅLD OCH SVEK

Västsahara är till två tredjedelar ockuperat av Marocko sedan 1975. De västsaaharier som lyckades fly bor sedan dess i flyktingläger i Algeriet.

Västsahara, som var en spansk koloni, står på FN:s lista över områden som ska avkoloniseras. Sedan 1991 finns en FN-styrka på plats för att genomföra en folkomröstning om Västsaharas självständighet. Eldupphör råder mellan Marocko och den västsaahariska befrielseorganisationen Polisario sedan dess. Någon folkomröstning har dock inte ägt rum på grund av Marockos vägran att acceptera ett självständigt Västsahara. Frankrike är Marockos främsta supporter.

År 2013 undertecknade EU ännu ett fiskeavtal med Marocko, där de västsaahariska vattnen är inkluderade, vilket strider mot internationell lag.

Marocko är en av EU:s största mottagare av ekonomiskt stöd. Sedan maj 2005 har det marockanska förtrycket mot den västsaahariska befolkningen i de ockuperade delarna ökat.

SENASTE NYTT

Folkrätt en bedömningsfråga

– Den svenska regeringen har svikit det västsaahariska folket genom att inte erkänna Västsahara. Det är hög tid att FN och Sverige ställer tydliga krav på Marocko, som är den part som systematiskt försvårat och saboterat FN:s arbete, sa Lotta Johnsson-Fornarve (V) i en debatt i riksdagen 18 mars med utrikesminister Margot Wallström.

Men utrikesministern menar att det är FN-spåret som gäller och att "ett tungt ansvar vilar på parterna till konflikten (Marocko och Polisario red. anm.) för att medverka till en förhandlingslösning". Sverige ska stödja FN politiskt och humanitärt, ha kontakt med båda parter, samt uppmuntra Frankrike och andra länder att "påverka Marocko till en konstruktiv hållning". Även EU, Afrikanska Unionen och Sydafrika har viktiga roller att spela, menade Margot Wallström.

I jämförelse med Palestina är Västsahara inte lika "statsdugligt" och när det gäller folkrätten ska en politisk helhetsbedömning göras, sa utrikesministern.

Marocko provocerar FN och omvärlden

Marocko utvisade i mars en femtedel av MINURSO-styrkan i vrede över att FN:s generalsekreterare besökt flyktinglägren och använt ordet "ockupation". Samtidigt hotade man att säga upp kontakterna med EU.

Den nya FN-resolutionen innehåller mild kritik mot Marocko.

Hösten 2015 skulle FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon, som avgår från sin post sommaren 2016, för första gången besöka de västahariska flyktinglägren och samtidigt de inblandade länderna i regionen; Marocko, Algeriet och Mauretania. Detta besök samt nya datumförslag förhindrades dock av Marocko. Det sista budet var att FN:s högste företrädare var välkommen till Marocko sommaren 2016.

I början av mars genomförde då Ban Ki-moon ändå besöket i regionen utan att kunna besöka Marocko eller den ockuperade delen av Västsahara.

Efter besöket i flyktinglägren sa en märkbart tagen generalsekreterare vid en presskonferens att de västahariska flyktingarnas 40 år långa lidande måste få ett slut. Han använde också ordet "ockupation".

Marocko fördömde uttalandet, en diplomatisk kris mellan FN och Marocko uppstod men FN:s säkerhetsråd gav inte generalsekreteraren ett helhjärtat stöd.

Marocko meddelade också att man drog in sina bidrag till FN-styrkan MINURSO samt hotade med att dra in bidragen till samtliga fredsbevarande FN-styrkor i världen.

Någon dag senare i mars meddelade Marocko att 84 internationella civila personer ur MINURSO-styrkan och fyra volontärer skulle

utvisas. FN-personalen fick 3 dagar på sig att lämna den ockuperade delen av Västsahara.

Därefter stängde Marocko ned ett förbindelsekontor med MINURSO-styrkans militära enhet i Dakhla.

Av MINURSO-styrkan återstod nu den militära enheten på 232 soldater samt 157 lokalanställda i den FN-styrka som aldrig haft full

"FN-personalen fick tre dagar på sig att lämna sitt uppdrag i Västsahara. Nu får Marocko tre månader på sig att släppa in dem igen."

bemannning. En del av den utvisade FN-personalen har därefter fortsatt att arbeta från Las Palmas på Kanarieöarna.

Protesterna mot det marockanska agerandet kom från många håll. Man befarade att FN-systemet med fredsbevarande trupper runt om i världen kunde krackelera om enskilda länder självsvåldigt utvisade FN-personal, när det så passade dem.

Polisario påpekade att den västahariska befolkningen i den ockuperade delen av Västsahara nu var mer skyddslös än tidigare. En

försvagad FN-styrka, som dessutom inte har ett MR-mandat att rapportera om övergrepp mot civilbefolkningen, samt frånvaro av journalister och rapportörer betyder att västaharierna är helt i händerna på den marockanska ockupationsmakten.

I februari hade marockanska styrkor skjutit ihjäl en västaharisk nomad som vaktade sin kamelhjord nära den Marocko-byggda muren. FN-personal tvingades bevittna hur den döende kamelskötaren till slut avled ensam av sina skador – utan att kunna ingripa till hans hjälp.

Den 29 april förlängde FN:s säkerhetsråd som vanligt MINURSO-styrkans mandat med ett år.

Förhandlingarna, innan resolutionen togs, ska ha varit hårda enligt flera källor. Saudiarabien, Spanien och Senegal ska ha ställt sig på Frankrikes Marockovänliga sida.

FN-resolutionen gick för första gången till omröstning. Uruguay och Venezuela röstade emot resolutionen, eftersom de ansåg att den var för svag. Ryssland, Angola och Nya Zeeland la ned sina röster av olika skäl.

I resolutionen krävs att MINURSO-styrkan ska återställas till sin tidigare nivå. Den utvisade FN-personalen ska återvända inom tre månader. Polisario-representanten i New York replikerade då:

– FN-personalen fick tre dagar på sig att lämna sitt uppdrag i Västsahara. Nu får Marocko tre månader på sig att släppa in dem igen.

Något MR-mandat fick inte MINURSO i år heller. FN-sändebudet Christopher Ross ska, liksom tidigare år, försöka få parterna ockupationsmakten Marocko och de ocku-

perades representant Polisario att förhandla fram en lösning.

– Om inte Marocko vill förhandla, måste säkerhetsrådet ta saken i egna händer och förbereda för en folkomröstning, hade Mohamed Khadad, talesman i utrikesfrågor för Polisario Front, sagt redan i mars. Något sådant beslut blev det alltså inte i säkerhetsrådet.

I 25 år har FN:s säkerhetsråd försökt genomföra den avkoloniseringsplan för Västsahara som accepterades av både Polisario Front och Marocko 1989. Marocko har dock för-

hindrat folkomröstningen om självständighet för Västsahara och vägrar sedan 2004 att över huvud taget acceptera ett självständigt Västsahara.

Samtidigt som Marocko utmanade FN meddelade man EU i februari att alla kontakter med unionen skulle avbrytas på grund av EU-domstolens beslut att ett handelsavtal om jordbruks- och fiskeprodukter skulle annulleras när det gällde varor från ockuperade Västsahara. Detta domstolsbeslut hade

perades representant Polisario att förhandla fram en lösning.

– Om inte Marocko vill förhandla, måste säkerhetsrådet ta saken i egna händer och förbereda för en folkomröstning, hade Mohamed Khadad, talesman i utrikesfrågor för Polisario Front, sagt redan i mars. Något sådant beslut blev det alltså inte i säkerhetsrådet.

I 25 år har FN:s säkerhetsråd försökt genomföra den avkoloniseringsplan för Västsahara som accepterades av både Polisario Front och Marocko 1989. Marocko har dock för-

hindrat folkomröstningen om självständighet för Västsahara och vägrar sedan 2004 att över huvud taget acceptera ett självständigt Västsahara.

Den Marocko-byggda muren som delar Västsahara i två delar är en av världens mest minerade. FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon besöker den östra delen, där en västaharisk minröjerska demonstrerar sitt farliga men viktiga arbete.

perades representant Polisario att förhandla fram en lösning.

– Om inte Marocko vill förhandla, måste säkerhetsrådet ta saken i egna händer och förbereda för en folkomröstning, hade Mohamed Khadad, talesman i utrikesfrågor för Polisario Front, sagt redan i mars. Något sådant beslut blev det alltså inte i säkerhetsrådet.

I 25 år har FN:s säkerhetsråd försökt genomföra den avkoloniseringsplan för Västsahara som accepterades av både Polisario Front och Marocko 1989. Marocko har dock för-

hindrat folkomröstningen om självständighet för Västsahara och vägrar sedan 2004 att över huvud taget acceptera ett självständigt Västsahara.

Samtidigt som Marocko utmanade FN meddelade man EU i februari att alla kontakter med unionen skulle avbrytas på grund av EU-domstolens beslut att ett handelsavtal om jordbruks- och fiskeprodukter skulle annulleras när det gällde varor från ockuperade Västsahara. Detta domstolsbeslut hade

EU-länderna redan överklagat, men EU:s utrikeschef Frederica Mogherini reste omedelbart till Marocko för att träffa utrikesminister Mezouar och gjuta olja på vågorna. Hotet verkställdes inte.

Marocko är det land som får mest EU-bidrag bland grannskapsstaterna.

I en debatt i EU-parlamentet sa Bodil Valero (Miljöpartiet), att Marocko bär sig åt som "ett bortskämt barn".

LENATHUNBERG

Bild: UN PHOTO/EVAN SCHNEIDER

Marockanska ungdomar – en bricka i spelet

Migrationsverket placerar personal i Marocko för att ta emot de gatubarn som eventuellt återvänder. Ett svårt och ovanligt uppdrag med politiska förtecken enligt Migrationsverket.

I januari tillkännagav utrikesminister Margot Wallström ett icke-beslut; att Sverige inte kommer att erkänna Västsahara, trots ett riksdagsbeslut från 2012 samt tidigare kongressbeslut hos både Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

Detta beslut samt offentliggörandet av delar av en utredning från Utrikesdepartementet fick Polisario att påpeka att Marocko nu har fått ytterligare bränsle och att västaharierna skadats.

Tre dagar efter den svenska regeringens beslut kom det marockanska parlamentets

talman till Sverige, inbjuden för att träffa en mängd företrädare för regering och riksdag samt kungahuset.

Inrikesminister Anders Ygeman kunde i samband med besöket meddela pressen att problemet med de marockanska gatubarnen utan uppehållsrätt nu var löst. En kommitté med deltagare från både Sverige och Marocko skulle tillsättas för att se till att ungdomarna återvände. Sverige skulle också bidra till att ungdomshem byggdes i Marocko.

Cirka 800 marockanska ungdomar befinner sig sedan 2015 i framför allt Stockholm och Göteborg. De saknar uppehållsrätt och bland dem finns flera kriminella ligor. Många av ungdomarna är en del av Marockos cirka 80 000 gatubarn som tagit sig till Europa.

Redan hösten 2015 inbjöds marockanska

ambassaden i Stockholm till ett möte med Anders Ygeman för att diskutera problemet med ungdomarna, som vägrade registrera sig, bo i familjehem och att lämna landet. De marockanska företrädarna vägrade att komma till mötet.

Nu var alltså detta problem löst.

I början av maj kunde Migrationsverket meddela att en sambandsperson skulle placeras på den svenska ambassaden i Rabat för att underlätta arbetet med att stödja de återvändande marockanska ungdomarna.

Agneta Kundoori, biträdande enhetschef för samband och utrikesstöd på Migrationsverket menade i Ekot, Sveriges Radio, att uppdraget var ovanligt och svårt och hade politiska förtecken.

LENATHUNBERG

Livstidsdömda hungerstrejkade

13 västahariska politiska fångar i Salé-fängelset i Marocko hungerstrejkade i mars. Efter 37 dagar avbröt de hungerstrejken, kraftigt försvagade och sjuka, efter påtryckningar från familj, vänner och människorättsorganisationer.

Västaharierna dömdes 2013 till livstids fängelse eller mer än 20 års fängelse av marockansk militärdomstol efter deltagande i protestlägret Gdeim Izik 2010. Västaharierna anklagades för mord i samband med att lägret efter en månad revs av marockansk polis. Västaharierna dömdes på erkännanden som framkommit under tortyr. Inga vittnen till de påstådda brotten fanns. Inga obduktionsprotokoll av de påstått mördades kroppar presenterades heller.

I samband med protestlägret, som byggdes upp 35 år efter den marockanska ockupationen, krävde västaharierna slut på diskriminering och stölden av naturresurserna. I slutet av februari i år genomförde de 13 dömda en första tidsbegränsad 48 timmar lång hungerstrejk med krav på att de skulle släppas eller få en ny rättegång av en civil domstol.

Eftersom de inte fått svar på sina krav startade de den obegränsade hungerstrejken 3 mars.

– Vi har dömts till livstids fängelse av en militärdomstol för att vi kräver våra socioekonomiska rättigheter och för att vi fördömer stöld.

– Men EU, å andra sidan, bryter europeisk lag genom sina handelsavtal med Marocko.

Att EU-ledare kan överklaga en rättvis dom medan vi inte ens kan överklaga en olaglig dom är en orättvisa utan dess like, sa Sidahmed Lemjiyed, en av de hungerstrejkande och generalsekreterare för CSPRON, en organisation som arbetar för skydd av Västsaharas naturresurser.

I december 2015 upphävde EU-domstolen ett handelsavtal mellan EU och Marocko när det gäller västahariska fiske- och jordbruksprodukter. Domen har överklagats av samtliga EU-länder – inklusive Sverige. Vänsterpartiet, Liberalerna och Centerpartiet reserverade sig mot beslutet i EU-nämnden.

Sverige har sedan 2006 röstat emot EU:s fiskeavtal med Marocko, just på grund av att det innefattar de västahariskt ockuperat område.

LENATHUNBERG

EU-pengar stöder ockupationen

Genom EU:s fiskeavtal med Marocko går 40 miljoner euro till Marocko för att EU-båtar ska få fiska i Marockos vatten. Ockuperade Västsaharas vatten är inte uteslutet ur avtalet. 10 miljoner euro betalas av fiskeindustrin. 16 miljoner euro från EU gäller EU-fiskebåtar och 14 miljoner euro stöd till marockanska fiskeprojekt. Av 25 fiskeprojekt gäller 21 det ockuperade Västsahara; t.ex bygga murar runt hamnarna, fler och större fryshallar, bättre infrastruktur och fler frysbi-lar för frakt av fisk.

EFTA-länderna säger nej

Alla fyra EFTA-länderna Norge, Schweiz, Lichtenstein och senast Island utesluter västsahariska varor i frihandelsavtal med Marocko.
– Frihandelsavtal med Marocko gäller inte varor från Västsahara, eftersom EFTA-länderna inte erkänner Marockos kontroll över området, förklarade Islands utrikesminister i april. EU-domstolen förkunnade i en dom i december 2015 att västsahariska fiske- och jordbruksprodukter inte kan ingå i handelsavtal med Marocko. Samtliga EU-länder överklagade domen. Även Sverige.

Gatubarnen, handel och EU

Efter EU-domstolens beslut att ett handelsavtal med Marocko, där västsahariska varor är inräknade, är olagligt, sa Marocko upp alla kontakter med EU. Man samarbetade inte längre i bilaterala mångmiljonprogram, som också gällde säkerhetsfrågor. Det rörde också gatuungdomar utan uppehållsrätt. Marocko vägrade att ta emot dem. Men när Belgien och Tyskland beslutade att stödja ett överklagande av EU-domen, ändrade Marocko policy och kunde plötsligt ta emot sina medborgare, som EU-länder försökt utvisa.

EU-advokater utvisade

Åtta franska, belgiska och spanska advokater reste till Rabat 6 april för att stödja de hungerstrejkande Gdeim Izikfångarna. En presskonferens var planerad till dagen efter. Men juristerna greps kvällen före på hotellet och utvisades sex timmar senare med morgonplanet. Advokaterna, som anklagades för att utgöra en fara för landets säkerhet, hade planerat att hjälpa fångarna med deras krav: frigivna eller ny civil rättegång, överföring till El Aaiún nära familjer samt uppgifter om tortyr utredda.

”Marocko för oss mot en katastrof”

Vi bjuder in Europa att diskutera fram en snabb politisk lösning, säger Khatri Addouh, ordförande för det västsahariska parlamentet och väl insatt i FN-processen. Situationen är ytterst spänd, inte minst efter att Marocko utvisat FN-personal från Västsahara.

En stillsam och allvarlig man möter oss. På väggen hänger ett foto på Västsaharas president och landets fana.

– Vi är besvikna på den rapport som den svenske ambassadören Fredrik Florén presenterade om Västsahara. Han nämnde inte den befriade zonen, våra nationella institutioner, eller att vi är en fullvärdig medlem av Afrikanska Unionen. Ingen av dessa positiva saker nämns, säger Khatri Addouh.

– Vi är fortfarande en befrielseerörelse, men vi lägger stor vikt vid att det är tydliga gränser mellan staten Västsahara, befrielseerörelsen, våra institutioner och program. Vi valde denna riktning tidigt. För oss handlar det om att bygga för framtiden. Vi vill undvika de problem andra nyblivna stater har haft, säger han.

– Jag menar att vi har tydliga resultat att visa ”på marken”. Vi har lång erfarenhet av att hantera utbildning, hälsa och kultur.

Vi blir serverade te och dryck vid den lilla gruppen av fåtöljer.

– Tänk på den bild Europa hade på resten av världen under kolonialtiden. Man menade att civilisationen fanns norr om de pyreniska bergen i Spanien. Tänk dig att vara väst-

saharier och få denna världsbild. Det är viktigt att påminna Europa om det synsätt som funnits gentemot andra människor i världen.
– Samtidigt som vi kämpar för att bygga upp ett samhälle, kämpar vi också mot Marocko på alla fronter. De har försökt vinna mot internationell lagstiftning, de har använt militära, ekonomiska och kulturella medel, men de har förlorat.

– Den här konflikten måste lösas genom de regler och lagar som finns om självbestämmande och i FN:s resolutioner. Dessutom behövs skydd för yttrandefrihet och övervakning av att mänskliga rättigheter inte kränks.

”Konflikten är en vulkan i ett område med länder med mycket droger, extremism, kriminalitet, trafficking, fattigdom och analfabetism.”

Khatri Addouh

– Men även här förlorar Marocko, som endast erbjuder en valmöjlighet för oss; nämligen att vi ska tillhöra Marocko.

– **Om konflikten förblir olöst**, så kommer detta i sin tur att skapa mer problem. Konflikten är en vulkan, som finns i ett konfliktfyllt område med mycket droger, extremism, kriminalitet, trafficking, fattigdom och analfabetism. Alla dessa saker hotar fred och stabilitet i samtliga länder runtomkring.

– Till detta måste vi också lägga besvikna västsaharier som varit tålmodiga i 26 år och som nu vill återgå till väpnad kamp, säger han och skakar bekymrat på huvudet.

– Vi har kämpat mot denna frustration och vädjat om fortsatt tålmod. Vi kämpar även mot de terroristnätverk som försöker utnyttja situationen. Det är därför vi bjuder in Europa att diskutera fram en snabb politisk lösning. Fred är bästa lösningen, men vi behöver ha konkreta bevis till våra unga att den här vägen fungerar.

– Det är alarmerande att Marocko struntar i internationella rapporter om MR-övergrepp och hela tiden agerar på nya sätt för att undvika huvudfrågan som ju gäller självbestämmande. Nu senast trotsar Marocko FN genom att utvisa personal från MINURSO, som lyder under säkerhetsrådet.

– Det behövs stark press från omvärlden för att få en lösning på denna konflikt. Som det ser ut nu, så för Marocko oss mot en katastrof genom sitt agerande. Afrikanska Unionen förstår detta. Nu behöver Europa och länder som Sverige inse detta också.

TEXT OCH FOTO: ARTO VALTONEN

Fatma Bélla är guvernör för den nyaste exilstaden Boujdour. "Svenska specialister inom sjukvård är välkomna att besöka oss, säger hon. Vi behöver hjälp med komplicerade sjukdomsfall."

Vi far iväg med vår chaufför och tolk för att träffa guvernören för Boujdour, den nyaste flyktingstaden i det västahariska exilsamhället beläget i Algeriets karga öken. Vi rullar förbi infarten till Boujdour och vakten som vinkat till oss, förbi enstaka bilvrak, getter, mötande bilar, människor som går eller sitter i skuggan, tält, lerhus och en del större byggnader. Vi kör in genom en snäv port och kommer in på en stor gårdsplan. Här går vi in genom en anspråkslös entré, in i guvernörsresidenset, vars ytterväggar är blekta av sol och förmodligen även av skyfallen, som drabbade flyktingarna några månader tidigare.

Fatma Bélla är en allvarlig kvinna, som tidigare varit rektor för 27 februariskolan för kvinnor.

Hon lyser upp när jag berättar att jag besökte skolan 1988.

– Boujdour blev egen stad 2013 och tidigare fanns här bara kvinnoskolan, berättar hon. Vårt samhälle växer, därför behöver vi en ny stad.

Fatma blev vald till guvernör tidigare i våras. Nu ansvarar hon för en stad som omfattar

FATMA, NY GUVERNÖR I BOUJDOUR:

“Vi försöker skapa ett liv och en samhällsmodell här, trots allt vi har emot oss”

tre dairor (stadsdelar med egen förvaltning), sjukhus, vårdcentraler, handikappcenter, daghem, filmskola och nationellt museum för att nämna något.

– Vi har ett litet råd som styr staden, som inkluderar utbildningsväsendet, hälsa, vatten och miljöfrågor och utrustning, berättar hon.

På hennes lista finns en hel del saker att genomföra.

– Vi håller på att avsluta vårt 40-årsfirande som nation, nu börjar vi bygga ut vårt sjukhus och inrätta en lokal radio och tvstation.

Hon berättar hur hennes arbetsdag och vecka kan se ut.

– Vi planerar vårt arbete på dagsbasis och per vecka. Det blir besök ute i våra dairor för att diskutera vilka problem som behöver lösas. Som guvernör besöker jag även våra gamla och pratar med dem om deras sjukdomar och besvär.

– Vi har även en del att koordinera med uppgifter som kommer från våra nationella ministerier, exempelvis kulturministeriet, som vi driver filmskolan tillsammans med.

Hur klarar ni att möta frustrationen hos de unga och ge dem arbete?

– Vi försöker prata med dem, diskutera och utbilda dem. Vi ger dem råd och guidar dem om både utbildning och yrke. Sen försöker vi aktivera dem i idrott och kultur. Filmskolan är ett bra exempel, säger Fatma.

– Vi har våra program och institutioner, men det är klart att vi har en skriande brist på ekonomiska medel, det är den faktiska situationen som krockar med våra ambitioner.

Hur orkar du, var får du kraften att fortsätta? Till och med FN:s generalsekreterare måste känna sig maktlös, när han inte fick ett starkt stöd av FN:s säkerhetsråd nyligen?

– Vi har ingen annan möjlighet. Vi försöker skapa ett liv och en samhällsmodell här, trots allt vi har emot oss, både ett ogästvänligt klimat och att vi lever på flykt. Människorna här förstår detta. Samtidigt får vi moralisk kraft av alla våra vänner runt om i världen. Många driver projekt här som är viktiga för att skapa utvägar för våra unga.

– Om maktlöshet...vi gör de saker vi kan. Vår vision om ett bra samhälle är känd av våra vänner. Men det behövs journalister som kan sprida information om läget här. Vi behöver

fler långsiktiga projekt med finansiering om vi ska lyckas vända de ungas frustration. Vi kommer även in på den internationella politiken och det bråk Marocko haft med FN.

– Det är klart att Marocko inte tycker om att FN:s generalsekreterare säger sanningen att vi är ockuperade. Men precis som Marocko har behandlat västaharierna genom att ockupera oss, lika illa behandlar de nu FN och MINURSO. Det är bra att Marocko får mothugg och att fler nu inser vad för slags regim vi har mot oss, säger hon.

Vad behöver ni?

– Framförallt vill vi ha en politisk lösning. Här kan Sverige trycka på i FN och EU, menar hon.

– På det praktiska området vore det önskvärt om svenska sjukvårdsspecialister besökte oss. Vi har en hel del komplicerade fall, bland annat cancer, som vi inte kan behandla här eller i Algeriet. Vi har besök av specialister från Galicien i Spanien och från Italien. De kommer minst tre gånger varje år. Då jobbar de från tidig morgon till sent på kvällen med allt från ögonoperationer till olika kirurgiska ingrepp.

TEXT OCH FOTO: ARTO VALTONEN

Utanför sykooperativet som stöds av UNHCR, hänger några kvinnor upp långa tygstycken på tork.

Systugan i nya lägret Boujdour

Det ligger rosa kläder på borden och runt om står symaskiner. Lokalen är tom på människor förutom Nina Bahia, som är administratör på sykooperativet i Boujdour. Det drivs i samarbete med UNHCR, FN:s flyktingorgan.

– Vi syr upp skoluniformer och kläder till sjukvården här, berättar hon.

– Alla har gått hem, strömmen har gått, säger Nina.

Hon börjar vant rigga upp för te, medan hon förklarar vad som görs på sykooperativet.

På väggarna hänger mallar till skjortor och andra kläder, och på några galgar hänger vita, blå och rosa skjortor, blusar och västar.

– Bränner du dig inte på kolen? undrar min bror som är i flyktinglägren för första gången. Nina har fingrarna nere i den glödande kolen och har petat iväg en kolbit. Kolet ligger i ett fyrfat, där tekannan är placerad.

Vår tolk Zorgan Larosi och de andra skratrar.

– Vi är vana, vi föser ihop de kolbitar som inte har börjat glöda, säger han.

Efter en stunds samtal och skatt, får vi ett glas te.

– Ni vet, det behövs glödande kol, tid och

Här syr vi kläder till skolor, sjukhus och våra institutioner, berättar Nina Bahia.

människor. Teet dricker vi samtidigt som vi pratar och umgås. Det är här information delas; skvaller, berättelser och livshistorier, säger Zorgan Larosi.

Vad pratar ni om medan ni arbetar?

– Mycket handlar om det praktiska, om det är något som saknas eller vilka beställningar vi har. Sen pratar vi även om situationen här i exil, säger Nina Bahia.

Hon berättar om sitt eget arbete på sykollektivet.

– Det jag gör här är att hålla koll på närvaro, jag skickar leveranser till de andra wilayorna, jag tar emot utrustning och material och allt annat praktiskt som behöver göras.

De tjugotal som arbetar här får sin lön från FN:s flyktingorgan UNHCR.

– Vi samarbetar med UNHCR och löser administrativa problem.

Nina Bahia kom till lägret från Mauretania med sina föräldrar 2008.

– Det är många västsaharier som rör sig mellan lägret och länderna här. Mauretania är ett fattigt land, förklarar Zorgan Larosi.

– Det är många som har släkt här och att bo här blir ett sätt att identifiera sig själv som västsaharier, säger han.

TEXT OCH FOTO: ARTO VALTONEN

Babypaketet från Sverige

Vi har med oss ett paket från syföreningar i Näsby församling som i många år arbetat med att tillverka babypaket. Babypaketet skickas till nyblivna mammor i de västsahariska flyktinglägren via organisationen "Brödet och fiskarna". Varje paket innehåller en tvål, en stickad tröja, en stickad mössa och sockor, en filt och ett virkat gosedjur.

”Det vore roligt att få kontakt med mottagarna av våra paket. Det är många här som lägger ner kärlek och arbete på babypaketet”, sa Hjordis Pettersson från syföreningen i Näsby församling, när vi träffade henne innan vi reste ner till lägret.

Framme i flyktinglägren försöker vi förklara att vi har ett paket som vi gärna vill lämna till en nyfödd, men vårt önskemål ställer till det med de andra programpunkterna vi vill hinna under vårt relativt korta besök i flyktinglägren.

– Jag har en bebis hemma, säger vår chaufför Hmado Hamdi Ali, som är med när vi diskuterar vårt veckoprogram med våra värdar.

– Vi tar te hos mig ikväll, säger Hmado Hamdi Ali.

På vägen hem till honom åker vi in i flyktingstaden Smara, på en skumpig sandväg kantad av tält, lerhus och inhägnader för getter. På vägen möter ett antal bilar och människ-

or som är på väg mot samma ställe.

– Det är ett bröllop ikväll, förklarar Hmado.

Om tälten ser solblekta och trista ut på utsidan, så är insidan helt annorlunda. Fyra öppningar släpper in kvällssolen som lyser på stora vackra mattor på golvet och dynor längs sidorna. Det är stort och rymligt. Det dröjer inte lång stund, innan grannen Sidahmed och hans son Abdo Fatil kommer in. Sen kommer vår chaufförs fru Maiti med lilla dottern Mana, som är några månader gammal.

Teceremonin påbörjas. Vi får efter en stund den första koppen te, och under tiden passar vi på att hålla i bebiserna Mana och lämna över babypaketet. På knagglig spanska förklarar vi att den virkade nallebjörnen, som Mana har börjat bekanta sig med, är gjord av en grupp äldre damer i Sverige. Som tur är har vi dessutom två församlingsblad med bilder som visar syföreningsdamerna när de gör babypaketet till Västsahara.

– Titta, det är samma nalle på bilden, säger Hmado Hamdi Ali.

Vi får nästa kopp te och därefter ger pappa Hamado Hamdi Ali sin dotter en medicin mot luftrörsbesvär.

– Sommardag är det extremt varmt här, men nätterna kan vara väldigt kyliga, berättar han.

TEXT OCH FOTO: ARTO VALTONEN

Sidahmed håller i Mana, som håller i en gosenalle gjord av en svensk syförening.

”Värsta sveket på fyrtio år”

I slutet av februari besökte jag och Emmy Karnerud det västahariska flyktinglägret Smara för att springa Sahara Marathon. Bara två veckor tidigare hade den svenska regeringen beslutat att dra tillbaka det utlovade erkännandet av Västsahara, ett erkännande som hade kunnat ge ny kraft till den fredliga icke-våldskampen mot Marocko och dess ockupation.

Under samtal med människor jag träffade gick det snabbt upp för mig att Sveriges svek är så mycket större än vad jag någonsin kunnat tro. Det är inte bara ett politiskt svek,

det är ett svek mot varenda människa som på olika sätt tvingas leva under Marockos hemiska ockupation, utan rätt till sin egen frihet.

Under min vistelse tog det ibland nästan emot att säga att jag kom från Sverige. Samtidigt kändes det bra att visa att jag, som en del av Sverige, inte stod bakom regeringens svek. Och under många intressanta samtal undrade vi hur västaharierna hade reagerat efter Sveriges beslut att inte erkänna Västsahara.

YLVA ZETTERLUND
GÖTEBORGS AFRIKAGRUPP

HÄR ÄR NÅGRA AV DE SVAR VI FICK PÅ FRÅGAN:

”HUR REAGERADE DU NÄR DU HÖRDE ATT SVERIGE DRAR TILLBAKA SITT UTLOVADE ERKÄNNANDE AV VÄSTSAHARA?”

Chaia: – Det känns som att någon har slagit mig i ansiktet. Jag är väldigt ledsen. Förra sommaren hälsade jag på Sverige, ett land av fred och frihet där jag kände hopp. Nu känner jag inte längre något hopp. Om ni erkänner mig kommer jag få nytt liv och nytt hopp.

Dahba: – Det betyder inte bara att de inte erkänner Västsahara utan också att de inte erkänner mig som person med mina rättigheter. Det är som att säga att vi inte har rätt att vara människor, att vi inte har rätt till vår frihet eller vårt land.

Mohamed, ockuperade Västsahara: – Ett erkännande är så viktigt för människorna som lever i det ockuperade Västsahara. Att Sverige inte erkände oss är en stor motgång för oss som kämpar mot Marocko. Det gav dessutom Marocko en dubbel vinst, eftersom de samtidigt förbättrar sin relation med Sverige. Marocko kan fortsätta vara en stark stat i världen medan vi lämnas ensamma.

Abdeslam: – Vi har utsatts för mycket, men vet ni vad det värsta sveket på 40 år är? Det är att Sverige svikit oss. Vi har lurats att tro att ett erkännande var på väg, något som utan förvarning drogs tillbaka. Samtidigt verkar Sverige nu göra allt för att förbättra sina relationer med Marocko. Det känns fruktansvärt hårt, särskilt när unga människor i frustration börjar prata om att ta till vapen. Utan allierade, så som Sverige har varit, ökar risken för väpnad konflikt.

Bilderna på detta uppslag: EMMY KARNERUD, YLVA ZETTERLUND

Västsaharas 40-åriga nationaldag firades i rasande sandstorm i flyktinglägret Dakhla.

SANDSTORM I SAHARA

För tredje året i rad åker jag med Emmaus Björkä till de västahariska flyktinglägren i Algeriet för att genom att springa Sahara Marathon uppmärksamma västahariernas fredliga kamp för frihet.

Med mig åker Ylva Zetterlund, Märten 'Promoe' Edh och Iki Gonzalez Magnusson. Dessutom flera aktivister från Emmaus Stockholm och Emmaus Åland.

Artisten Promoe har också med sig en filmare, Ludvig Hedlund. De gör både en musikvideo, en kort dokumentär om livet i lägren och en liten film om loppet.

Tisdagen 22 februari går själva loppet av stapeln. Det är cirka 500 löpare totalt varav

knappt hälften springer helmaran. Resten springer halvmaran, milen eller 5 km.

Det är svalare i år än tidigare år och underlaget är lite lösare än det brukar. Men sanddynerna har blivit "avspolade" i skyfallen som drabbade lägren i höstas vilket gör att de är lite hårdare och mer lättsprungna.

Samtliga svenskar och ålänningar kommer nöjda i mål, om än med ömma ben. Dessutom lyckas vi knipa fina placeringar; Ylva kommer 3:a på halvmaran, Amanda som åker med Emmaus Stockholm kommer 2:a på helmaran och jag 5:a. Promoe kommer på 13:e plats.

27 februari är det Västsaharas nationaldag. Det är 40 år sedan man förklarade sig som självständig stat. Det skulle firas med pom-

pa och ståt, tal, militärparad och kamelrace.

Vi blev hämtade i gryningen och åkte mot Dakhla. Vi noterade att det blåste. Mycket.

Efter ett tag kunde vi konstatera sandstorm. När vi efter några timmar på skumpig väg bad om att få stanna och kissa ångrade vi oss nästan. Det var svårt att ha koll på grejerna om man säger så.

I Dakhla började paraden direkt när vi kom fram. En oändlig mängd fotsoldater marscherade förbi. Det hölls tal av presidenten och flaggan hissades. Det vajade många flaggor i stormen. Alla flaggor vars länder erkänt Västsahara. Avsaknaden av den svenska flaggan känns pinsam.

Stormen bedarrade inte. Sand överallt. Det började bli riktigt påfrestande. Sjalen runt an-

siktet hjälper knappt. Sand i öronen, i munnen, i näsan, under naglarna, i skorna, i håret. När sanden piskar i ansiktet gör det ont.

Längtar hem till frisk luft och vatten.

Vi bestämmer oss för att ge upp.

Vi är inbjudna till en familj på lunch. Där hänger vi, dricker te, leker med barnen och får mat.

Sen är det dags att åka tillbaka. Karavanen av bilar eskorteras som vanligt av militärer. Det går långsamt, sikten är så dålig.

Jag förstår att det här är en erfarenhet jag kommer uppskatta sen. Men inte än.

Jag tänker på västaharierna som tvingas bo i detta. Jämt. I 40 år.

EMMY KARNERUD, EMMAUS BJÖRKÅ

– UNHCR måste göra en helt ny analys av biståndet för att förstå vad väst-saharier som levit i flyktingläger i 40 år verkligen behöver. Dessutom är det vi själva som ska fördela biståndet, säger Abidin Bushraya, Polisarios representant i Andalusien.

”Vi vill ha bistånd med värdighet och respekt”

I Spanien finns 325 solidaritetsorganisationer som arbetar med stöd till väst-saharierna. De flesta finns i Andalusien, Baskien och på Kanarieöarna.

Varje vår går en ”Caravana Humanitaria” från Andalusien till lägren. Det är bilar och lastbilar fullastade med spagetti, tormjöljk och tonfisk, som människor har samlat in och som kör hela vägen till flyktinglägren i Algeriet.

Dessutom tar familjer i bara Andalusien emot 1 600 väst-sahariska barn och ungdomar för en två månader lång vistelse varje sommar. Före den ekonomiska krisen var antalet 2 500 barn, berättar Abidin Bushraya, Polisarios representant i Andalusien, när jag möter honom i Sevilla i mars.

– Det internationella biståndet till flyktinglägren består av två delar, dels det folkliga och kortsiktiga som sker genom volontärer som vill visa sitt stöd, dels det långsiktiga bilaterala som sker genom stora organisationer som

till exempel FN:organen UNHCR och WFP. – Det viktiga för oss är att det senare är långvarigt, stabilt och framför allt att Väst-sahariska Röda Halvmånen tar hand om och distribuerar det. Vi vill inte ha någon främmande människa med stora solglasögon som står i en fyrhjulsdriven jeep och delar ut varor bland tälten. Biståndet ska fördelas med värdighet och respekt av oss själva.

– Dessutom vill vi kunna köpa upp kläder och annat lokalt på marknader. Det blir billigare. Nu går kanske 40 procent att biståndet bort i transportkostnader och dyra inköp. Det är inte heller bra för givarna, bara slöseri med pengar.

– Däremot är det bra med kontroll. Givarorganisationer är välkomna att följa hela processen från början till slut.

Biståndet till de väst-sahariska flyktingarna har minskat. Givarländerna ger inte längre de summor som man lovat.

Flyktingarna i lägren har aldrig nått upp till

den nivå kalorier, proteiner och vitaminer som en människa behöver. De som är mest drabbade av näringsbrist är barn och gravida kvinnor.

UNHCR har nyligen larmat om att situationen för flyktingarna är mycket svår. I mars var alla reservlager av mat tömda och UNHCR värdade om mer inbetalningar från givarländerna.

– UNHCR är en organisation som rycker ut när det sker en katastrof i världen. Deras

”Det folkliga och icke-statliga biståndet från Spanien har alltid varit stort. Men de spanska regeringarna däremot har gjort ytterst lite för oss.”

specialitet är att rädda och försörja människor med mat och förnödenheter under en kortare tid. Men vår katastrof har pågått i 40 år. Det krävs en helt annan analys för att förstå vad vi behöver, säger Abidin Bushraya.

– Det folkliga och icke-statliga biståndet från Spanien har alltid varit stort. Men de spanska regeringarna däremot har gjort ytterst lite för oss. I opposition däremot har de två stora partierna socialdemokratiska PSOE och högerpartiet Partido Popular lovat både det ena och det andra. Många regionala parlament stöder oss dock och vill att folkomröstningen genomförs, berättar Abidin Bushraya.

Spaniens relation med Marocko är komplicerad och svår. Spanien har två enklaver i Marocko; Ceuta och Melilla. Dessutom finns det cirka 500 spanska företag i Marocko. Migranter och droger har sökt sig över gränsen från Marocko till Spanien över Gibraltar sund. Den vägen är i princip stängd sedan fle-

ra år av EU:s polisstyrka Frontex.

– Marocko kan alltid använda sin havsgräns som ett sätt att tygla Spanien. Det är bara för dem att hota med att öppna gränserna och släppa igenom droger och migranter, säger Abidin Bushraya.

– Marocko har alltid haft problem med sina gränser, eftersom de inte har accepterat Afrikanska Unionens beslut att de koloniala gränserna ska bestå. Marockos reaktion nu mot FN:s generalsekreterare och FN tyder på nervositet. De vill bryta med EU men vill de också bryta med hela världen? Marocko vill inte delta i fredsstyrkorna inom FN och respekterar inte mänskliga rättigheter. De saknar nu trovärdighet men vi måste ändå samarbeta. I framtiden måste vi dessutom ha kontakt med våra grannar och vi måste respektera varandra. Det finns ingen väg tillbaka. Vi har kämpat i 40 år för vårt självbestämmande. Marocko måste förhandla med Polisario.

TEXT OCH BILD: LENATHUNBERG

MALOMA – mitt emellan två familjer

Maloma är en ung väst-saharisk kvinna på 20 år, vars historia blev känd under våren.

När hon var åtta år gammal kom hon till en spansk familj på sommarbesöket i två månader. Hon blev kvar och under 12 års tid hade hon ingen som helst kontakt med sin biologiska familj i flyktinglägren.

Det händer att barn blir kvar en tid i Spanien. Det kan vara hälsoproblem som spansk sjukvård kan hjälpa till med. Det kan vara utbildning som ungdomar fortsätter med.

Problemet med Maloma är att hon nu till slut befinner sig i flyktinglägren i Algeriet och att hennes biologiska familj inte vill släppa tillbaka henne till Spanien, hennes ”spanska” familj och hennes spanska pojkvän.

Detta har upprört många – även solidaritetsrörelser i Europa, som undrat vad Polisario gör i detta fall. Jag frågade Abidin Bushraya, som visar sig vara just den person som försöker medla mellan familjerna.

– Den väst-sahariska regeringen garanterar att alla människor över 18 år har rätt att röra sig fritt och att själva bestämma över sina liv. Ingen annan ska göra det, säger Abidin Bushraya med stort allvar.

– Detta är en konflikt mellan två familjer, men vi försöker att hjälpa till att lösa problemet. Men det är Maloma själv som ska fatta sitt beslut.

– Den här frågan är mycket komplex och mycket svår och det finns olika typer av problem.

Det här är inte det första fallet och det kommer inte heller att vara det sista.

– Ingen människa är bara bra eller bara dålig. I det här fallet har båda familjer gjort fel. Men det är ingen lätt situation, tänk er själva en mamma som inte har sett sitt barn på 12 år. Själva uppfattningen om vad frihet betyder kan också spela in.

– Jag pratar med båda familjerna och kan ge rekommendationer, men det är Maloma som ska bestämma.

Abidin Bushraya säger att han i nuläget inte vill gå in på några detaljer i Malomafallet.

Efter de årliga sommarbesöken stannar alltså en del barn kvar i Spanien kortare eller längre tid, men då görs alltid ett avtal mellan familjerna. Det kan gälla sjukdom eller studier.

– För närvarande studerar 825 väst-sahariska ungdomar i Andalusien. 65 procent av dem är flickor. Varje sommar återvänder de till sina familjer. De spanska familjerna har ingenting emot att ungdomarna åker hem. För det mesta är detta alltså inget problem, berättar Abidin Bushraya.

LENATHUNBERG

Två jättecontainrar med insamlad mat går varje vår iväg från södra Spanien till flyktinglägren. Mari Gil Murillo och Isabel Gonzalez Cabo packar för fullt i Malaga.

Mediciner och mat från Andalusien

Från provinsen Malaga går varje vår en eller två containrar fulla med livsmedel ner till flyktinglägren. Det är vänskapsföreningen La Asociación Malagueña de Amistad con el Pueblo Saharaui, som organiserar detta storartade arbete.

Under året innan genomför man möten, fester och föredrag i stora och framför allt mindre orter runt Malaga för att informera och för att samla in pengar och livsmedel. Det är tre livsmedel som man i första hand vill att människor ska skänka: ris, matolja och socker.

– Vi är också i många skolor och informerar. En del lärare organiserar egna evenemang där spanska elever till exempel läser väst-saharisk poesi, berättar Isabel Gonzalez Cobo, ordförande i föreningen och aktivist sedan 30 år tillbaka.

Det behövs information. I de spanska läroplanerna finns inte Västsaharafrågan med, trots Spaniens historiska band som kolonisationsör.

– Under 40 år har det varit nästan helt tyst. Många både unga och gamla, lärare och elever är mycket okunniga, säger Isabel.

Ändå är det otroliga mängder varor och pengar, som människor skänker. Vanliga människor, som läst alla affischer på stan om insamlingen, skolor, föreningar och företag samlar in och skänker.

Kommuner bidrar också efter politiska beslut med stora summor.

– Det är ingen skillnad om det är höger- eller vänsterstyre i kommunerna, säger Isabel. Men pengarna från framför allt kommunerna har minskat de senaste åren. Tidigare betalade de för containrarna, men så sker inte längre.

– Man får hela tiden trola med knäna och det gäller att ha många vänner. Vi ordnade en stor fest och fick in pengar så det räckte till containrarna i år, säger Isabel och skrattar.

I april skjutsas de två enorma containrarna, som också innehåller inköpta mediciner, till Alicante för vidare sjötransport till Oran i Algeriet. Redan i Alicante möter representanter för Västsahariska Röda Halvmånen upp för att kontrollera och överta containrarna. Från Oran kör de sedan containrarna den långa vägen genom öknen till flyktinglägren.

Det är inte bara Malagaprovinsen som skickar containrar med bistånd. Även många av de andra sju provinserna i Andalusien samlar in och sänder livsmedel.

Efter de stora skyfallen och översvämningarna i oktober 2015 i lägren skickade Malaga en extra akutcontainer i december. Därför är vårens sändningar något försenade i år.

När allt informerar, organiserar och packande är över startar nästa solidaritetsprojekt; Vacaciones en Paz (Sommarlov i fred).

Redan i april håller man två informationsmöten med familjer som ska ta emot väst-sahariska barn för en sommarvistelse på två

månader; juli och augusti. Familjerna betalar inte för resan till och från Spanien men för allt annat under vistelsen. Dessutom tar alla familjer med barnen till en vårdcentral för en hälsoundersökning. Många barn har bland annat järn- och vitaminbrist.

– Tidigare tog vi emot barn som bara var åtta år gamla men numera är alla mellan 10 och 13 år. Det är mycket bättre, säger Isabel Gonzalez Cobo, som sedan många år ägnar större delen av sin vakna tid till solidaritetsarbete för väst-saharierna och som innan hon pensionerades arbetade med barn och ungdomsfrågor på socialförvaltningen i Torremolinos.

Isabel har själv en intressant bakgrund till sitt solidaritetsarbete för väst-saharierna. I sin ungdom bodde hon några år i El Aaiún under den spanska kolonialtiden. Där lärde hon känna många av Polisarios dåvarande och nuvarande ledare. De flesta var hennes jämnåriga kompisar.

– Redan före Gröna Marschen, då Marocko invaderade Västsahara, hade marockaner infiltrerat i stan och flera bombattentat hade ägt rum. Ändå blev invasionen i november 1975 en stor chock för mig. Den spanske kungen hade deklarerat att Spanien inte skulle lämna Västsahara (Spanska Sahara).

Isabel stannade kvar så länge hon kunde i El Aaiún men till slut under våren 1976 var hon tvungen att ge sig av.

– Den här frågan är en stor skam för Spanien. Dessutom är okunnigheten så stor. Varje gång någon från en fackförening eller ett politiskt parti ber mig skriva under en protest mot situationen i Syrien eller någon annan fråga, säger jag: ”Javisst, men varför har ni inte samma listor för väst-saharierna?” säger Isabel.

TEXT OCH BILD: LENATHUNBERG

Västsahariska föräldrar vågar inte skicka sina barn till de marockanska skolorna i ockuperat område, berättar Hayat Rguibi i Sevilla.

En ständig rädsla för förtryckarna

Hayat Rguibi, 25 år, växte upp i El Aaiún i den ockuperade delen av Västsahara tillsammans med föräldrarna och syskonen. Sedan två år är hon i Spanien för att lära sig spanska med målet att komma in på universitetet och studera juridik.

Hayat fick inte göra klar sin gymnasieutbildning i Västsahara. Hon greps och satt i fängelse i sex månader i det ökända Svarta fängelset i El Aaiún 2009. Då var hon 18 år. Därefter var alla utbildningar stängda för henne liksom för så många andra ungdomar som protesterat mot den marockanska ockupationen.

– Som barn visste jag ingenting om Polisario, berättar Hayat.

– Mina föräldrar berättade ingenting för oss barn, men de lyssnade i smyg på Sahara Libres radioutsändningar. Vi var tvungna att vara väldigt tysta om allt som sas hemma. Vi fick absolut inte berätta för någon. Vi var rädda hela tiden.

– Jag hade en farbror, som plötsligt dök upp när jag var liten. Han var mycket sjuk och skakade hela tiden. Mycket senare fick jag veta att han hade suttit i det hemliga fängelset Khalat M'Gouna i 16 år. Min farbror levde bara i sex år till.

– Jag har ett starkt minne från när jag var cirka 4 år. Vi hade en granne som hatade väst-saharier. Hennes dotter var lika gammal som jag. En dag sa hon så fula ord till mig.

Inte ens idag 20 år senare kan Hayat upp-

repa dem. Och i skolan blev det värre.

– Lärarna i skolan var alla marockaner. De marockanska barnen fick sitta längst fram, vi längst bak. Lärarna slog oss på händer och fötter. De var precis som poliser: ”Saharier har inte rätt att studera. Ni kommer från öknen”, sa de till oss.

Från både skola och omgivande samhälle fick väst-saharierna höra att de var mindre värda än de marockanska bosättarna.

– Varje år förstod vi mer och mer, berättar Hayat.

1999 genomförde marockansk polis en

”På skolgårdarna finns det personer som delar ut droger till de väst-sahariska eleverna”

stor aktion. Poliser gick in i husen, slog sönder möbler och inredning och grep unga och gamla väst-saharier.

– Marockanska bosättare deltog också på olika sätt. Vi kunde inte göra något, berättar Hayat.

Livet blev svårare och svårare.

– Vi var rädda för lärarna, för skolan och för polisen. Barn förstår mycket mer än vuxna tror.

2005, trettio år efter den marockanska ockupationen, genomförde väst-saharierna sin första stora manifestation. Människor strunta-

de i att vara rädda. De gick ut på gatorna. Även Hayat.

– Alla deltog. Vi ville ha självständighet och slut på stölden av våra råvaror. Nu räckte det! berättar Hayat.

– Jag hade vänner som kom i fängelse. Självt hjälpte jag Equipe Media att dokumentera; filma, fota och skriva. Vi gjorde också flaggor av vitt tyg som vi målade. Mina föräldrar visste inte att jag var inblandad i detta. Och jag visste att de ville att jag skulle ägna mig åt studier.

Hayat greps till slut, misshandlades grovt och satt i fängelse tillsammans med hundratal andra väst-saharier. Till slut tog hon sig ut ur den ockuperade delen av Västsahara och försökte få utbildning i andra europeiska länder. Nu är hon alltså till slut i Spanien och försöker få en utbildning. I Västsahara är allt stängt för henne.

– Situationen i den ockuperade delen är mycket svår just nu. På skolgårdarna finns det personer som delar ut droger till de väst-sahariska eleverna, både stora och små. Föräldrarna har inget förtroende för skolledning och lärare. Därför vågar eller vill de varken protestera eller anmäla detta. I stället tar de sina barn ur skolan.

– Sjukvården är också så dålig. Personalen består nästan bara av marockaner. Väst-saharier behandlas illa, får inga ordentliga undersökningar och ingen eller felaktig medicin. Folk är helt enkelt rädda för att gå till sjukhus och vårdinrättningar.

En FN-styrka på plats utan mandat att skydda den väst-sahariska civilbefolkningen från övergrepp och orättvisa gör naturligtvis inte saken bättre.

Väst-saharierna är skyddslösa, utlämnade till sig själva.

TEXT OCH BILD: LENATHUNBERG

Svar från Liberalerna

– Liberalerna fördömer den grymma marockanska ockupationen. FN måste genast genom säkerhetsrådet förbereda en folkomröstning där västsaharierna själva får bestämma om sin framtid. Regeringen måste bli tuffare i sin kritik mot Marocko. Sverige ska inte se mellan fingrarna på brott mot mänskliga rättigheter. Den rödgröna regeringen har sinkat, sölat och försvårat Västsaharas framtid genom att agera tvevelaktigt i domstolsfrågan och genom turerna kring erkännandeprocessen, säger Birgitta Ohlsson.

Skolbesök?

Är du intresserad av information om Västsahara i gymnasieskolor eller folkhögskolor? Kontakta i så fall Tidskriften Västsaharas redaktör via e-post: vastsahara@brevet.nu Informationsprojektet stöds av Forum Syd och administreras av Emmaus Stockholm. Besöken är därför gratis och brukar vara uppskattade.

För informationsbesök i andra sammanhang, går det också bra att kontakta Tidskriften Västsahara.

Fisk dumpas i havet

Enorma mängder fisk dumpas i havet utanför Västsaharas kust. Western Sahara Resource Watch publicerade i maj en videofilm på sin hemsida www.wsrw.org från fiskefartyget Buland, som ägs av Atuneros del Sur SARL, som kontrolleras av Ylara Holding som kontrolleras av den marockanske generalen Hassan Oualit.

WSRW har tidigare publicerat bilder och information om fiskefartyget Adrar som dumpade 1000 ton fisk i havet 2013. Det fartyget kontrolleras av en annan marockansk general.

Prenumererar du?

Du har väl inte glömt att prenumerera på Tidskriften Västsahara? Fyra nummer per år kostar 125:- för privatperson, 145:- stödprenumeration, 150:- för organisation och 200:- för utlandsprenumeration. Pg 204003-8 Tillhör ni en av de organisationer som får tidskriften gratis? I så fall blir vi väldigt glada om ni vill börja prenumerera...

KRÖNIKAN

Ett nederlag för svensk utrikespolitik

I december 2015 besökte jag den västsahariska befrielse rörelsen POLISARIO:s kongress som hölls i flyktinglägret i Dahkla. Jag såg ett område som var hårt drabbat efter höstens naturkatastrofer, men trots motgångarna var många av människorna jag mötte vid gott mod.

Det var framförallt mötet med den unga västsahariska generationen som oroade mig. Det var tydligt att den unga generationen börjat tappa framtidstron. Efter 40 år av kamp för självständighet och mänskliga rättigheter börjar tålmodet tryta hos den unga västsahariska befolkningen. Efter att ha vuxit upp i flyktinglägren under odrägliga förhållanden har många unga tappat tilltron till att fred och demokrati är den rätta vägen att gå för att nå ett fritt Västsahara. Frustrationen växer vilket är en direkt konsekvens av en omvärld som inte gör tillräckligt för att få stopp på den olagliga ockupationen.

I början på året meddelade den svenska regeringen att man inte tänker erkänna Västsahara. Detta beslut kan inte annat än beskrivas som ett stort nederlag för svensk utrikespolitik men också ett svek mot den västsahariska befolkningen. Många västsaharier har väntat på ett svenskt erkännande och det är oroande att se att den röd-gröna regeringen inte har kraft att göra det som den borgerliga regeringen inte klarade av. Ett svenskt erkännande av Västsahara skulle inte bara ha stor be-

tydelse för vägen mot ett internationellt erkännande, det skulle också skapa hopp om framtiden.

Det är 25 år sedan FN:s säkerhetsråd antog fredsplanen som bland annat säger att västsaharierna ska få möjlighet att folkomrösta om självständighet eller integration med Marocko. Om regeringen anser att FN-processen är vägen framåt är det viktigt att regeringen också tydliggör hur Sverige avser stötta denna, hittills fruktlösa process.

Det västsahariska folkets frihet kan inte vänta.

Trots motgången fortsätter vi i SSU att belysa frågan på olika sätt för att få till stånd ett svenskt erkännande av Västsahara. Framförallt är vi pådrivande mot regeringen och utrikesminister Margot Wallström att tydliggöra hur det politiska stödet ska utvecklas och hur regeringen tänker vända den misslyckade FN-processen.

Att sätta mänskliga rättigheter och folkrätt i första rummet har varit den gyllene vägen för socialdemokratisk utrikespolitik. Nu är det dags att regeringen gör allvar av det som de båda regeringspartierna drivit under sin tid i opposition. Historien ska inte få konstatera att en socialdemokratisk regering svek den västsahariska befolkningens rätt till självbestämmande. För oss i SSU är detta inte en fråga om, utan när Västsahara ska erkännas.

PHILIP BOTSTRÖM

PHILIP BOTSTRÖM ÄR SSU:S FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Norska, finska och svenska representanter från 16 stödorganisationer träffades i Stockholm i mars.

Nordiskt stödmöte i Stockholm

16 organisationer från Norge, Finland och Sverige som arbetar med Västsahara möttes i Stockholm den 9 mars. Afrika-grupperna och Erik Hagen från Norska Stödkommittén för Västsahara/Western Sahara Resource Watch organiserade dagen som i första hand behandlade direkt stöd till Västsahara i flyktinglägren och befriade områden.

Syftet var att organisationer som bedriver verksamhet för Västsahara eller som planerar sådan verksamhet skulle få träffas och informera varandra.

Informations- och påverkansarbetet spelade mindre roll denna dag, även om svenska regeringens agerande att inte erkänna Västsahara, tväremot riksdagens rekommendationer och regeringspartierna kongressbeslut, också diskuterades liksom FN:s generalsekretärens besök i flyktinglägren.

Flertalet av organisationerna arbetar redan

både i flyktinglägren och i befriade områden på olika sätt för att bidra till demokrati, frihet och fred för Västsaharas folk. Det gäller sändningar av skor, material och burkmakrill men även kapacitets- och organisationsutveckling, utbyten, stöd till uppbyggnad av ett universitet samt stöd till sjukhus. Makrillen på burk som Praktisk Solidaritet skickar ger ett behövt proteintillskott till 125 000 personer i flyktinglägren. Detta viktiga stöd kommer inte att fortsätta, eftersom Sida beslutat att inte finansiera sändningarna från och med 2017.

Några av deltagarna på mötet var nyss hemkomna från flyktinglägren, där de sprungit Sahara Marathon. De vittnade om den akuta situationen med stor arbetslöshet, brist på resurser, inga skatteintäkter och en befolkning med många gamla. Det måste skapas jobb och framtidstro för framför allt unga människor för att kampen för befrielse ska fortsätta att vara fredlig.

En praktisk svårighet med stöd är att det är svårt att föra över pengar till flyktinglägren, då det i princip inte existerar ett bankväsende. Detta diskuterades också. Förslag på lösningar fanns.

Vi på Afrikagrupperna, som nu har ett mål i våra verksamhetsplaner att stödja Västsahara, lärde oss mycket under dagen både om situationen, vilka behov som finns samt att det krävs mycket mer kunskap och samverkan organisationer emellan, innan vi kan börja planera för eventuellt direkt stöd.

Alla enades om att ett nordiskt samarbete är av stor vikt. Det ger oss bland annat möjlighet att påverka Nordiska rådet. Ett gemensamt uttalande, att FN måste ta sitt ansvar och agera för att konflikten löses och Västsahara får sin frihet, undertecknades och las ut på våra sociala medier.

TEXT OCH BILD: LOTTA COMÉ, TEMAHANDLÄGGARE PÅ AFRIKAGRUPPERNA

Följ tidningen på facebook så får du de senaste nyheterna:
www.facebook.com/tidskriftenvastsahara

INGEN BRYR SIG!

“Vi försöker övertyga ungdomarna att det är fel att ta upp den väpnade kampen igen. Men efter det svenska beslutet att inte erkänna Västsahara är detta en väldigt svår kamp.

Ungdomarna är så besvikna och har förlorat hoppet. De känner sig helt övergivna. Ingen bryr sig om vår svåra situation.”

Jira Mohamed Bachir

5

mars besökte FN:s general-sekreterare för första gången de västsahariska flyktinglägren i Algeriet och använde ordet "ockupation" vid en pressträff.

84

personer, FN-styrkan MINURSO:s hela internationella civila enhet, utvisades från ockuperat område av Marocko i mars efter FN-chefens besök och uttalande.

29

april förlängde FN:s säkerhetsråd FN-styrkan MINURSO:s mandat men uttalade bara mild kritik mot Marocko.

1991

etablerades FN:s fredsbevarande styrka MINURSO i Västsahara för att genomföra en folkomröstning om Västsaharas självständighet i januari 1992. Den har ännu inte ägt rum.

13

västsahariska svårt sjuka politiska fångar avbröt i april, efter 37 dagar, sin hungerstrejk i marockanskt fängelse.